

Sygn. akt I ACa 483/12

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Barbara Owczarek
Sędziowie :	SA Monika Dembińska SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.)
Protokolant :	Małgorzata Korszun

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2012 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z wniosku Komisarza Wyborczego w K.

z udziałem Naczelnika Urzędu Skarbowego w B., M. K., J. S., K. Z., A. Ś., T. K., E. S. i M. B.

o zapłatę

na skutek apelacji wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 26 kwietnia 2012r., sygn. akt II Ns 21/12

postanawia:

1) oddalić apelację;

2) przyznać od Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Katowicach na rzecz adwokata M. G. 1107 (tysiąc sto siedem) złotych, w tym 207 (dwieście siedem) złotych podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną uczestniczce postępowania M. B. z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

I ACa 483/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca Komisarz Wyborczy w K. wnosił o zasądzenie solidarnie od uczestników postępowania T. K., M. K., J. S., M. B., K. Z. i A. Ś. na rzecz Skarbu Państwa – Urzędu Skarbowego w B. kwoty 5 160zł. z ustawowymi odsetkami od dnia 1 listopada 2011 r.

W uzasadnieniu wnioskodawca wskazywał, że odrzucił sprawozdanie finansowe Komitetu Wyborczego (...) C.. Komitet ten odwołał się od tego postanowienia do Sądu Okręgowego w Katowicach. Postanowieniem z dnia 17 października 2011 r., w sprawie o sygn. akt I Ns 243/11, odwołanie zostało odrzucone. Komitet Wyborczy nie przekazał Komisarzowi Wyborczemu dokumentu wpłaty, stąd wniosek w niniejszej sprawie.

Uczestnik postępowania Urząd Skarbowy w B. wnosił o uwzględnienie wniosku.

Uczestnik postępowania J. S. wnosił o oddalenie wniosku podnosząc, że brak było podstaw od odrzucenia sprawozdania finansowego Komitetu, albowiem wpłata kwoty 4 500zł. na rzecz Komitetu pochodziła od osoby fizycznej, natomiast faktury które złożył nie były kserokopiami. Faktury, które Komitet przedłożył były tymi, które otrzymał od wystawcy.

Uczestnicy T. K., M. K., M. B., K. Z. i A. Ś. nie zajęli merytorycznego stanowiska w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach wniosek oddalił.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2011 r. Komisarz Wyborczy w K. odrzucił sprawozdanie finansowe o przychodach, wydatkach, i zobowiązaniach finansowych sporządzone przez pełnomocnika finansowego Komitetu Wyborczego (...) C., Pana J. S. i ustalił korzyść majątkową, którą Komitet Wyborczy przyjął z naruszeniem przepisów ustawy ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw na kwotę 5 160 zł. Od postanowienia tego Komitet Wyborczy złożył odwołanie, które postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 17 października 2011r., sygnatura akt I Ns 243/11, zostało odrzucone. W skład Komitetu Wyborczego (...)C. wchodził: T. K., M. K., M. B., K. Z., A. Ś. i J. S.. Komitet Wyborczy dobrowolnie wpłaty nie dokonał wpłaty wskazanej kwoty na rzecz właściwego urzędu skarbowego.

W ocenie Sądu pierwszej instancji żądanie z jakim Komisarz Wyborczy występuje do sądu to żądanie orzeczenia przypadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści lub zapłatę jej równowartości. Z takim żądaniem wnioskodawca nie wystąpił, a sformułowane przez niego żądanie nie ma umocowania prawnego, skoro wnioskodawca domagał się jedynie zasądzenia kwoty 5 160zł. z ustawowymi odsetkami. Stąd wobec braku prawnej podstawy do uwzględnienia tak sformułowanego żądania Sąd wniosek oddalił.

Od powyższego orzeczenia apelację złożył wnioskodawca wnosząc o jego zmianę i orzeczenie zgodnie z wnioskiem.

Skarżący zarzucał mające wpływ na treść zaskarżonego postanowienia naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 84 d ust. 5 Ordynacji wyborczej poprzez uznanie, że Komisarz Wyborczy występuje do sądu z żądaniem orzeczenia przypadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści lub zapłatę jej równowartości, podczas gdy Komisarz Wyborczy domagał się zasądzenia kwoty 5160 zł. z ustawowymi odsetkami, mając na względzie literalne brzmienie art. 84d ust. 5 Ordynacji wyborczej, który stanowi, iż Komisarz Wyborczy może wnieść żądanie o orzeczenie przypadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści lub zapłatę jej równowartości.

W uzasadnieniu apelacji skarżący m. in. motywował swe stanowisko tym, iż Sąd nie był bezwzględnie związanym samym sformułowaniem żądania. Sąd na każdym etapie postępowania winien dbać o prawidłowe, dostatecznie szczegółowe i precyzyjne sformułowanie żądania, a braki w tym zakresie uzupełnianie są na żądanie Przewodniczącego, w przypadku pozwu w trybie art. 130 kpc, a w toku procesu w trybie art. 212 kpc.

Uczestniczka postępowania, a to M. B. i J. S. wnosili o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Norma art. 84d. 1 ustawy ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw z dnia 16 lipca 1998r. (Dz. U. z 2010r., Nr 176, poz. 1190 ze zm.) stanowi, że korzyści majątkowe przyjęte przez komitet wyborczy z naruszeniem przepisów ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Przepis ust. 1 nie dotyczy korzyści majątkowych przekazanych komitetowi wyborczemu z naruszeniem przepisów ustawy, które to korzyści lub ich równowartość zostały, w terminie 14 dni od dnia doręczenia komitetowi wyborczemu postanowienia o odrzuceniu jego sprawozdania finansowego, a w przypadku złożenia odwołania, o którym mowa w art. 84a ust. 5, lub skargi, o której mowa w art. 84a ust. 6 - w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego przez właściwy sąd, dobrowolnie wpłacone na konto urzędu skarbowego właściwego dla siedziby komitetu. Korzyści majątkowe o charakterze niepieniężnym komitet wyborczy przekazuje temu urzędowi skarbowemu. Potwierdzenie przekazania korzyści majątkowej lub jej równowartości komitet wyborczy przedstawia organowi, któremu złożył sprawozdanie finansowe. Zgodnie natomiast z treścią art. 84d ustawy w przypadku niewykonania czynności, o których mowa w ust. 3 zdanie pierwsze i drugie art. 84 d ustawy, albo jednej z tych czynności, organ, któremu przedłożono sprawozdanie finansowe, występuje do sądu przeciwko podmiotom, o których mowa w art. 64k ust. 1, o orzeczenie przepadku korzyści majątkowej lub jej równowartości oraz wydanie tej korzyści majątkowej lub zapłatę jej równowartości. Przepis ten stanowił podstawę prawną niniejszego żądania.

Podzielić należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż przy sformułowaniu wniosku jako o zasądzenie rzeczowej kwoty na rzecz Skarbu Państwa, żądanie to winno ulec oddaleniu.

Użycie w art. 84 d ust. 1 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików wojewódzkich (Dz. U. z 1998 r. Nr 95 poz. 602 ze zm.) trybu oznajmującego "ulegają przepadkowi" oznacza działanie sankcji z mocy samego prawa - przypadek następuje ex lege. Rola sądu orzekającego sprowadza się do stwierdzenia, że ziszczyły się wymagane przez ustawę przesłanki zaistnienia skutku, a orzeczenie sądu ma charakter deklaracyjny (tak: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 22 września 2004 r. I ACa 397/04). Kontrowersyjną rzeczą jest czy w tej sytuacji sąd ma poprzestać na orzeczeniu przepadku (tamże) czy władnym jest również zasądzić wartość korzyści majątkowej przyjętej z naruszeniem przepisów ustawy (tak: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8 stycznia 2008 roku I ACa 1210/07).

Bez konieczności przychylenia się do któregośkolwiek z wyżej przedstawionych stanowisk wskazać należy, iż niewątpliwą rzeczą jest, iż sąd obowiązany jest zawsze do wyrzeczenia o przepadku korzyści. Orzeczenie to ma charakter deklaracyjny, niemniej jednak – jak podniesione zostało wyżej – rola sądu sprowadza się do stwierdzenia, że ziszczyły się wymagane przez ustawę przesłanki zaistnienia skutku.

Nie można podzielić poglądu apelacji, iż rzeczą Sądu było zadbanie o prawidłowe, dostatecznie szczegółowe i precyzyjne sformułowanie żądania, a braki w tym zakresie winny być uzupełnione w trybie art. 130 kpc, a w toku procesu w trybie art. 212 kpc. W trybie art. 130 kpc wzywa się o uzupełnienie warunków formalnych, którym niewątpliwie nie jest brak żądania orzeczenia przepadku. Art. 212 kpc obliguje sąd do ustalenia podstawy faktycznej dochodzonych przez strony praw lub roszczeń oraz do wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które są sporne. Przepis ten również nie ma odniesienia do nieprawidłowo sformułowanego żądania.

Brak należyście sformułowanego żądania zwalnia już Sąd od rozważania merytorycznych okoliczności danego stanu faktycznego (tak: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 30 stycznia 2004 r. I ACa 1711/03), a w szczególności tego, iż (...) SA zajmuje się elektronicznym przekazem środków pieniężnych.

Z powołanych względów na podstawie art. 385 kpc w związku z art. 13§2 kpc orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestniczce postępowania M. B. z urzędu uzasadniają przepisy §§ 6 pkt. 4, 13 ust 1 pkt 2 oraz 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).